

tíðindablaðið söslalurin

Blaðfólk:
Hegni Djurhuus
Rendi Jacobsen
Tórfinn Smith

Ábyrgdarblaðstjóri:
Jan Müller

Útgevari:
P/f Söslalurin
Fyrirtaksstjóri:
Krisjan Dahl
Ljósmyndari:
Kálmur Lindenskov
Uppseting:
P/f Söslalurin
Prent:
P/f Pressan 1981

Telefon:
118 20
Telefax:
147 20
Bústaður:
Argjavegur 26
Argir
Postadressa:
Postmoga 76
110 Tórshavn

oddagrein

Pengar og mentan

TÁ VAL stendur fyri durum er ikki óvanligt at hoyra politikarar lova bæði gull og grønar skógir. Einku er óført. Alt ber til. Skatturin skal minkast, tollurin á sama hátt, bygdir skulu fáa vegir og berghol og havnir, ungdomur-in skal fáa betri sømdir og tey gomlu skulu sleppa undan at rinda skatt av inntøku, tey skulu sleppa undan at rinda útvarps-gjald osfr. osfr.

MEN tað er eitt øki, sum av mongum politikarum verður gloymt. Tað er mentan okkara. Ja, summir politikarar eru beinleiðis ímóti, at nakar stuðul verður latin til mentan okkara, tí slík í-løga er ikki profittgevandi. Tú tekur bara pengar úr landskassanum og sær teir ongantið for-renta seg aftur í veruligum peng-um. Tað er so heldur einki duls-mál, at ávisir av borgaraligu flokkunum hava hesa uppfatan-ina. Teir leggja sektina á, um vit fáa fleiri og betri føroyskar send-ingar í sjónvarpið, um umstøður verða skaptar hjá fólki at takast við at skriva, mála og annað, sum náttúrliga hoyrir heima í mentan-arlívnum. Teir eru líkasælir, tí fyri teir snýr lívið seg bara um pengar og aftur pengar.

SLÍKT er hugstoytt og hugna-ligt. Sum lítill tjóð við egnari men-tan og máli mugu vit alla tíðina vera vaknir og ikki undirmeta ta stóru ávirkanina, ið flokkir inn yvir okkum úttanifr. Harnæst mugu vit brynja okkum út til at kunna taka ímóti hesi ávirkan. Vit eiga ikki at byrgja okkum inni, men vera opin fyri tí mesta av tí, sum náttúrliga vil koma inn á okkum. Vit eiga samstundis at stimbra og menna okkara egnu mentan, soleiðis at vit á tann hátt minka um útlendska árin. Vit mugu læra at fóta okkum í eini tíð, har nýggj tæknifrøði brýtur niður øll landamærk.

HELST eru tað so tey, sum halda, at her stendur væl til. Ongantið hevur áhugin fyri at geva út bond, plátur og bókir so stóru

sum nú. Hetta má tá vera tekin um eitt livandi og ríkt mentanar-lív. Jú, víst er hetta partur av okkara mentanarlívi, men tað er so bert ein partur. Tað er hin partin, tann sum kanska í flestu førum hevur almennan stuðul fyri neyð-ini fyri at kunna yvirleva, ið vit eiga at geva gætur.

EITT nú sjónvarpinum. Hesin stovnurin hevur ómetaliga stóra ávirkan á samfelagið alt. Vit síggja, hvussu stóra ávirkan út-lendsku sjónvarpsendingarnar hava á málið og mentanina og fyri ikki at tala um sjónbondini.

TAÐ ber ikki til í allar ævir at forða einum slíkum útvíkingi. Men vit eiga tó um somu tíð at skapa okkars egna sjónvarpi um-støður at virka undir, so tað í nógv størri mun enn í dag er ført fyri at gera føroyskar sendingar og at leggja bæði føroyska talu og tekst í útlendskar sendingar. Hetta verður gjørt aðrastaðni, so hví ikki her hjá okkum! Tað kemur at kosta. Tað er greitt. Og um vit vilja tað ella ei, so eru vit noydd at gjalda henda prís, skal máli og mentan okkara verða liv lagað.

MEN tað er greitt, at almennur peningur skal ikki latast kritikk-leyst. Kravið má vera at góðska fæst fyri peningin. Sum eitt stig á leiðini átti almennur peningur at verið settur av til at skaffa bæði útvarpi og sjónvarpi málráðgev-ing. Her verður ikki hugsað um at sensurera tilfar, men slík ráðgev-ing skal vera stuðul hjá starvs-fólkunum.

JÚST í hesum døgum verður ein føroyskur filmur gjørdur ætlaður at visa fram á norðurlendskum filmsdøgum, sum verða í Føroy-um í 1989. Tað er greitt, at tað al-menna eigur eisini at stuðla slík-ari framleiðslu, sum eisini er við til at varðveita og menna mentan okkara. Og soleiðis kundu vit hildið fram. Samanumtikið kann sigast, at vit fyri at kunna kalla okkum føroyingar í framtíðini eru noyddir til at stuðla mentanini nógv meira enn nú.

jamú

Óluva Húsgarð einaferð enn

Tú biður okkum vág-bingar tiga meðan rættur-in talar. Eg fari at spyrja teg hvat endi tú heldur tað verður á teimum 360 skúlanæmingunum í Vági, sum hava biðið í 3 1/2 ár, meðan rætturin hevur talað. Hvat hevði tú sagt,

um eitt av tínum børnum fór í framhaldsdeildina og hevði haft 10 roknlærarar í 7 ár, ella um tú átti eitt barn, ið var lesiveikt og fekk triggjar lærarar at undirvisa sær í sama faki í sama tíma, ella bleiv tikið út úr hvørjum eingilsk-

tíma at fáa serundirvísing í rokning, og túsund onnur ting av sama slag. Tað er hetta tað snýr seg um og onki annað. Tað tú vil, er at fáa fólkaflokkinum nakrar atkvøður til valið, og onki annað. Um tú hevði fingið sitandi sam-gongu niður við nakk-anum uppá hetta skúla-mál, so hevði tú verið bjargað. Her í Vági vilja vit bjarga undirvísingini hjá børnunum, so má politikkur vera politikkur.

Foreldur

Frá Føroya Sjúkra-hjálparafelag!

Tann 2. nov. 1973, stovn-aðu vit okkara egna felag, og verður Føroya Sjúkra-hjálparafelag sostatt 15 ár í ár. Nú kunnu vit, sum fyrsti røktarbolkur innan Heilsuverkið visa á, at tann 12. august 1988, fingur vit okkara egna føroyska sáttmála, undir-skrivaðan við Føroya Landsstyrið.

Áðrenn tað, hava vit fylgt sáttmálum hjá Amtsráðsforeiningini, ið vit fingur undirskrivaðan tann 1.4.74.

Fegin kunnu vit siga okkum at vera, langt um leingi, at hava fingið okkara egna sáttmála, sum vit sjálvi kunnu samráð-ast um. Vónandi verður lættari fyri báðar partar

at kunna samráðast í okkara egna landi. Hetta hevur verið okkara ynski síðan felagið varð sett á stovn og eitt stórt arbeiði er nú væl frá hondum greitt.

Føroya Sjúkra-hjálparafelag

Tá ið tjóðin er búgvín

Herfyri sóust slupparnar aftur undir segli. Góð hundráð ár sigldu tær og løgdu lunnar undir fø-royska fiskivinnusamfelag-ið. Nógv fólk kravdist at manna tann stóra slupp-flutan, sum legði yvir um hav longu áðrenn tindar-nir vóru tær um várarnar og kom ikki aftur fyri teym, fyrr enn teir fyrstu hørðu heystarstormarnir leikaðu í og aftur hvitnaði í erva.

Ein partur av manning-ini umborð var altíð blað-ungir dreingir. Teir høvdu so dánt fingið prestsins hond á høvðið, tá ið teir fyrstu ferð fóru á skips-dekk. Tá ið drongurin var fermdur var hann búgvín at vera millum manna og gera mansverk. Allir dreingirnir vóru neyván líka menskir, og nógvur ganga søgurnar um, hvussu fyrsti skipstúrur-in var hjá hesum ungling-um. Men teir vunu og vuku til mans væl studd-ir av teimum, teir vóru saman við.

Javnauldurin, gentan, skuldi ikki út í bláman á sjónum, men eisini hon var nú hildin búgvín at fara út at tæna og liv-bjarga sær og sinum í fe-lag. Hennara partur lá ongantið eftir, frá tí hon var fermd, og til hon stóð við gravarbakkan.

Nú er alt ørvisi. Ung-dómurin kennir lítið til

kropsligt arbeiði fyrr enn hann er 17-18 ár ella eldri. Tey flestu hava lært at skoyta eitt sindur uppí við summarrarbeiði ein til hálvanannan mánað. Tey eru ung longri enn ættar-liðini undan teimum og hava minni ábyrgd fyri øðrum skyldfólki enn áður. Um tey eru seinni búgvín nú enn áður, kann vera so ymist. Men vóru tey eins og áður kravd at fara til verka, tí livskorini vóru soleiðis, er einki at ivast í, at okkara ungu i dag vóru ferð fyri tí, og skjótt vóru fullbúgvín millum manna.

Herfyri stóð ein væl uppsett grein í Söslal-inum, sum Eirikur Lindenskov hevði skrivað. Hann er javnaðarmaður og helt, at hann kundi geva Tjóðveldisflokkinum ábreiðslur bæði so og so. Onkur hevur svarað Eiriki aftur. Í eini oddagrein í 14. September royndi Kar-in Kjølbro at visa Eiriki á dygdir og dugnaskap í Tjóðveldisflokkinum, sum Javnaðarflokkurin hevur amast uppí.

Eirikur hevði skrivað grein sína so frekliga, og samstundis hevði hann fingið góða blaðrúmd, at hetta harmaði og argaði ikki sørt. Her skal ikki trivast í so nógv av tí, har stóð. Bert vil eg gera vart við, Eirikur og tíni líkar, at um so var, at vit vóru

komín á mál í føroyska fræslisstríðnum javnbjóð-is øðrum londum, so var júst tín skrivning absurd og nyttuleys. Men júst tí vit eru komín so stutt áleiðis nýta bæði javn-aðarmenn og tjóðveldis-menn eins og allir aðrir ovurhonds nógvur kreftir hvørt ár í hesum stríði. Hugsu tær, at vit komu haðar, at friður var á hes-um váli. Hugsu tær, at hesar kreftir istaðin vóru nýttar í politikki javn-bjóðis øðrum londum. Fø-royska 100-ára-stríðið fyri frælsi hevur sokið ógillar kreftir úr føroysku tjóðini, men hevur eisini lagt í fø-royingin eldhug og megi at stremba framá sær og føðilandi til frama.

Men stríðið verður at halda á, dugir Javnaðar-flokkurin ikki at siggja, at teir saman við sambands-flokkinum og øðrum vilja hava hetta absurda og av-oldaða stríð gangandi. Í tjóðskaparligum málum hevur Javnaðarflokkurin ella partur av mansskap-inum verið afturhaldsfólk eins og tú, Eirikur. Stríðið sum enn leikar á í Fø-royum er ókent víða um lond. Stríðið er ófatuligt fyri áskoðaran.

Grundarlagið og hug-sjón tín til at føra hetta stríð, lýsir tú í einum setn-ingi: tjóðin, føroyingar, er

frh. á s. 16